

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน โรงเรียนบ้านผักคำภู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

Action Research to Develop the Teachers' Potentiality in the
Learning Substance of Thai Based on Learning Management on
Reading and Writing at Ban Phak Kham Phu School under the
Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 2

ผู้วิจัย นางยุพิน โถคำนาม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ โพธิวัฒน์

(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพไหล

Researcher : Yuphin Thokhamnam ;

Thesis Advisors : (1) (1) Asst. Prof. Dr.Sawat Pothivat (2) Asst. Prof. Dr. Tawatchi Pailai

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ ด้านการอ่านและการเขียนของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบ้านผักคำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2, 2) หาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน โรงเรียนบ้านผักคำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 และ 3) ติดตามผลการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้ ด้านการอ่านและการเขียน โรงเรียนบ้านผักคำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นการปฏิบัติการ (Action) ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) และขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection) ดำเนินการเป็น 2 วนรอบ กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมการอ่านและการเขียนของนักเรียน และแบบประเมินการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน เก็บรวบรวมข้อมูลก่อน และหลังการพัฒนาแล้ววิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยวิธีการทางสถิติ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1) สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนของครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบ้านผักคำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนมีการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้จริง มีการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีการวัดผลประเมินผลก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ ครูมีความรู้ความเข้าใจค่อนข้างน้อยไม่เพียงพอและขาดเทคนิควิธีการในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนที่หลากหลาย ขาดการติดตาม กำกับดูแลเอาใจใส่นักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านและการเขียนอย่างต่อเนื่อง และครูขาดการปรึกษาหารือในการแก้ปัญหาให้นักเรียนในการอ่านและการเขียนอย่างจริงจัง

2) แนวทางที่ใช้ในการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน โรงเรียนบ้านผักคำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มี 2 แนวทาง คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศติดตามผล

3) ผลการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้ ด้านการอ่านและการเขียน โรงเรียนบ้านผักคำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ก่อนการพัฒนาครูจำนวน 5 คน มีความรู้ความเข้าใจทักษะ กระบวนการ วิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนค่อนข้างน้อย และสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้องอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.60$) หลังการพัฒนา ครูจำนวน 5 คน มีความรู้ความเข้าใจทักษะ กระบวนการ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.72$) ทำให้ครูสามารถเตรียมใช้แผนการจัดการเรียนรู้ไปวางแผนในการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนได้ ส่วนด้านการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน พบว่านักเรียนจำนวน 35 คน ที่มีปัญหาด้านการอ่านและการเขียน ก่อนการพัฒนาสามารถอ่านและเขียนได้ถูกต้องจำนวน 10-25 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57-71.42 หลังการพัฒนานักเรียนสามารถอ่านและเขียนได้ถูกต้อง จำนวน 19-35 คิดเป็นร้อยละ 54.28-100

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) investigate the current states and problems of learning management on reading and writing of Thai teachers at Ban Phak Kham Phu School under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 2, 2) find out guidelines to develop the teachers' potential in leaning manament on reading and writing, 3) follow up the results of the development of the Thai teachers in learning management on reading and writing. A 2-spiral action research procedure of 4 stages: planning, action, observation and reflection was employed. The participants consist of 5 Thai teachers while 35 students were considered as the sample. Instruments applied included an interview form, a form of workshop evaluation, a form of students' behavior evaluation on reading and writing, and a form of teachers' competence development evaluation. Quantitative were analyzed using basic statistics. Content Analysis was used to analyze qualitative data.

The findings of this study were as follows:

1) The states and problems of learning manament on reading and writing of the Thai teachers at Ban Phak Kham Phu School under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 2 revealed that the lesson plans and various learning resources along with evaluation both before and after learning management were applied by most of the teachers. In case of problems, it was found that the teachers encountered a lack of knowledge and understanding which were at the quite low level, diverse techniques in teaching reading and writing, monitoring, continual overseeing those students with reading and writing problems as well as discussions on these problems.

2) The guidelines to develop the teachers' competency based on managing learning on the problems of reading and writing of the students at Ban Phak Kham Phu School under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 2 included a workshop to enhance the learners' knowledge and monitoring supervision to follow up and evaluate the development effects, give advice and suggestions, help one another as well as exchange ideas and knowledge on the development.

3) The effects of the development of the teachers' potential on learning management of the students' problems on reading and writing at Ban Phak Kham Phu School indicated that, before the development, 5 teachers obtained quite low knowledge, understanding, skills, techniques of writing lesson plans on reading and writing. Their abilities of the lesson plan writing were at the moderate level ($\bar{x}= 2.60$). After the development, it was determined that the 5 teachers gained knowledge, understanding, skills and procedures on writing lesson plans at the highest level ($\bar{x}=4.72$). This made the teachers be able to prepare the lesson plans to be applied to solve the students' problems on reading and writing. In terms of learning management of reading and writing, it was also found that 10-25 out of 35 students with the reading and writing problems could read and write correctly ,before the development, at 28.57-71.42 percent. After the development, 19-35 out of 35 students with the reading and writing problems could read and write correctly at 54.28-100 percent.

ภูมิหลัง

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูนั้นเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความอยากรู้ อยากรู้อยากเห็น อยากรู้อยากแสดงออก เชื่อมั่นและภูมิใจในตนเอง มีความสุข สนุก รื่นรมย์ในการอ่านและการเรียนรู้ กระตือรือร้นต่อการศึกษารู้อย่างรู้ และแสดงความรู้ความเข้าใจอย่างองอาจทางปัญญาตลอดเวลา ซึ่งการที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ครูต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ และกระบวนการคิดสร้างสรรค์สูงยิ่ง เราจึงจำเป็นต้องสร้างสรรค์ยุทธวิธีที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเกิดความรัก การอ่านและรักแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อย่างจริงจัง และเร่งด่วนทั้งที่โรงเรียนและบ้าน (คึกกานต์ ปทุมสูติ, 2548, หน้า 20) แต่อย่างไรก็ตาม สภาพปัจจุบันคุณภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน โรงเรียนบ้านผักคำภู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบปัญหาด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียน โดยวินิจฉัยจากรายงานผล

การสำรวจข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านผักคำภู ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2555 จำนวน 281 คน พบว่า มีนักเรียนที่อ่านไม่ออก จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.27 นักเรียนที่อ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8.18 และนักเรียนที่อ่านคล่อง เขียนคล่อง มีจำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 87.90 (รายงานการสำรวจข้อมูลด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียน ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2555) และจากการวิเคราะห์สภาพปัญหา โดยการสังเกตพฤติกรรมขณะปฏิบัติการสอน การสอบถาม การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และจากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้ทำการสอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552-2555 พบว่า มีนักเรียนบางส่วนที่มีปัญหาในการอ่านและเขียนคำไทย คือ นักเรียนจะอ่านไม่ออก เขียนสะกดคำไม่ได้ อ่านไม่คล่อง และเขียนสะกดคำไม่คล่อง เนื่องจากไม่รู้จักเสียงพยัญชนะ และเสียงสระ ขาดหลักเกณฑ์ในการประสมคำ ทำให้เป็น

ปัญหาต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นอย่างมาก เพราะนักเรียนไม่สามารถใช้ทักษะในการอ่านเพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง อีกทั้งยังไม่สามารถเขียนเพื่อบันทึก รวบรวมถ้อยคำของครู ของเพื่อน หรือย่อสิ่งที่ได้ยินได้ฟังได้ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมด้วย ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับศักยภาพด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนดังกล่าว ถือเป็นปัญหาสำคัญที่จะส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ หากไม่มีแนวทางแก้ไขหรือพัฒนาให้ดีขึ้น อาจทำให้นักเรียนส่วนหนึ่งไม่ประสบผลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา ซึ่งหมายถึงความล้มเหลวของระบบการเรียนการสอนภาษาไทยและระบบการศึกษาโดยภาพรวมอีกด้วย

จากความสำคัญของการจัดการเรียนรู้และสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนา การจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียน ให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พ.ศ. 2551 และรูปแบบการวิจัยที่นำมาประยุกต์ใช้ในครั้งนี้ คือ กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการ

เรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบ้านผักคำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

2. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน โรงเรียนบ้านผักคำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน โรงเรียนบ้านผักคำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้หลักของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแบบวงจรการทำวิจัยของ Kemmis & Mc Taggart (1998) เป็นแบบที่แสดงขั้นตอนหลักของกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (องอาจ นัยพัฒน์, 2551 หน้า 303) ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน โดยดำเนินการอย่างน้อย 1 วงจร ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นการปฏิบัติการ (Action) ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) และขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection) ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นกรอบแนวคิด ได้ดังนี้

วงรอบที่ 2

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

1. ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 5 คน ประกอบด้วย
  - 1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน
  - 1.2 ครูในโรงเรียนที่ร่วมวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 คน
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 84 คน
  - 2.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน
  - 2.2 ครูที่สอนในโรงเรียนบ้านผักคำภู จำนวน 13 คน
  - 2.3 ผู้ปกครองนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านและการเขียน จำนวน 35 คน
  - 2.4 นักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านและการเขียน จำนวน 35 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกการใช้เครื่องมือเป็นประเภทตามลักษณะของการดำเนินงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวางแผน ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมครู เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์
2. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน ได้แก่ คู่มือการพัฒนา ศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน โรงเรียนบ้านผักคำภู
3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผล การปฏิบัติ ได้แก่
  - 3.1 แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน
  - 3.2 แบบประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน

- 3.3 แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน
- 3.4 แบบบันทึกภาคสนามของผู้วิจัย
- 3.5 แบบประเมินพฤติกรรมด้านการอ่าน และการเขียนของนักเรียน
- 3.6 แบบประเมินการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือที่ร่วมกันสร้างขึ้นใช้เวลาในการดำเนินการ ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2555 ถึงเดือนสิงหาคม 2555 โดยใช้เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่าน และการเขียน เพื่อพัฒนานักเรียน ในด้านการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แบบบันทึกภาคสนามของผู้วิจัย แบบประเมินเพื่อประเมินพฤติกรรมด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียน ซึ่งมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกิจกรรมพัฒนา ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยและคณะกรรมการที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้น ดำเนินการเก็บข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2555 เป็นต้นไป
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยและคณะกรรมการ จะเก็บข้อมูลตามขั้นตอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวม โดยใช้เครื่องมือที่กล่าวมาแล้วในขั้นต้นมารวมกัน วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ จัดกระทำ และแจกแจงรายละเอียดข้อค้นพบจากการดำเนินการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียน โดยเขียนใน

เชิงการบรรยายให้เห็นถึงข้อสรุปจากการดำเนินงาน และรูปแบบหรือแนวทางในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบประเมินผลการสอนมาวิเคราะห์ โดยยึดหลักสามเส้า (Triangulation) ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านผู้วิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย และด้านวิธีการโดยการใช้ข้อมูลจากเครื่องมือต่างๆ จากการดำเนินกิจกรรมแต่ละกิจกรรมในแผนปฏิบัติการพัฒนาความสามารถของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สู่การปฏิบัติการเพื่อจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนและการอ่าน

2.1 นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการจัดการเรียนรู้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้อง ให้คะแนนตามเกณฑ์ แล้วหาค่าเฉลี่ยโดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลคะแนน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ มีดังนี้

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน โรงเรียนบ้านผักคำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน ของครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียนบ้านผักคำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 สภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านและการเขียน โรงเรียนบ้านผักคำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ส่วนใหญ่มีการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติจริง มีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีกรวัดผลประเมินผลก่อนและหลังเรียน เพื่อวัดและประเมินความรู้ความเข้าใจของนักเรียน

1.2 ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน โรงเรียนบ้านผักคำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า มีนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านและการเขียน ในปีการศึกษา 2555 จำนวน 35 คน ในขณะที่ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจค่อนข้างน้อยไม่เพียงพอ และขาดเทคนิควิธีการในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนที่หลากหลาย ขาดการติดตาม กำกับดูแลเอาใจใส่นักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านและการเขียนอย่างต่อเนื่อง และครูผู้สอนขาดการปรึกษาหารือในการแก้ปัญหา นักเรียนในการอ่านและการเขียนอย่างจริงจัง

2. แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน โรงเรียนบ้านผักคำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โรงเรียนได้ดำเนินการตามโครงการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน โดยเริ่มดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ.2555 ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เน้นการฝึกปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย วิทยากรผู้ให้ความรู้ คือนางนาถวรา นาคบุตรศรี และนางสนธยา ลำตันศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2

2.2 การจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน โดยใช้เวลาในการดำเนินงาน จำนวน 24 วัน ระหว่างวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 ถึง วันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2555 ในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 15.00 น. ถึง 16.00 น. ซึ่งรายละเอียดในการกำหนดการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ประชุมปรึกษาวางแผนการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน โรงเรียนบ้านฝักคำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

2.3 การนิเทศติดตามผล ดำเนินการโดยได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามผลแบบคลินิก เพื่อติดตามและประเมินผลการพัฒนาให้คำแนะนำ คำปรึกษาช่วยเหลือ ให้เกิดการเรียนรู้ด้านเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนสำหรับครูผู้สอน

3. ผลการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้ ด้านการอ่านและการเขียน โรงเรียนบ้านฝักคำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า

3.1 ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ก่อนการพัฒนา ครูผู้สอนจำนวน 5 คน มีความรู้ความเข้าใจทักษะ กระบวนการ วิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน ค่อนข้างน้อย และสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้อง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.60$) หลังการพัฒนา ครูผู้สอนจำนวน 5 คน มีความรู้ความเข้าใจทักษะ กระบวนการ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.72$) ทำให้ครูผู้สอนสามารถเตรียมใช้แผนการจัดการเรียนรู้ไปวางแผนในการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนได้

3.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน พบว่า นักเรียน จำนวน 35 คน ที่มีปัญหาด้านการอ่านและการเขียน ก่อนการพัฒนาสามารถอ่านและเขียนได้ถูกต้อง จำนวน 10-25 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57-71.42 หลังการพัฒนานักเรียนสามารถอ่านและเขียนได้ถูกต้อง จำนวน 19-35 คิดเป็นร้อยละ 54.28-100

3.3 ผลการนิเทศติดตาม พบว่า ครูผู้สอนทั้ง 5 คน มีความรู้ความเข้าใจและสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนอยู่ในระดับมากที่สุด ผลจากการประเมินด้านการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน พบว่า ครูผู้สอนสามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนได้เพิ่มขึ้น นักเรียนส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นและให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างมาก และจากการอบรม สรุปผลการดำเนินงานร่วมกัน สรุปได้ว่าการดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน โรงเรียนบ้านฝักคำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

อภิปรายผล

จากการดำเนินงานวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน โรงเรียนบ้านฝักคำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ซึ่งได้นำกระบวนการวิจัยมาใช้ในโรงเรียน ปรากฏว่ามีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย คือ ผู้วิจัย ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ทำให้การวิจัยดำเนินไปด้วยดี มีการพัฒนาในส่วนที่บกพร่องที่ได้พบจุดที่ควรพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน โรงเรียนบ้านฝักคำภู ซึ่งนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบ้านฝักคำภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบ้านฝักคำภู พบว่า ก่อนการพัฒนาครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนค่อนข้างน้อยไม่เพียงพอ ส่งผลให้การดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการ

เรียนรู้ภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนค่อนข้างน้อย

2. แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการ คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน ส่งผลให้ครูมีความรู้ เกิดความเข้าใจ กระบวนการวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สามารถนำมาจัดการเรียนรู้ที่เป็นการแก้ไขปัญหาด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนให้กับครูผู้สอนมากยิ่งขึ้น และทำให้ผู้ที่เข้าร่วมรับการอบรมเชิงปฏิบัติการได้ทั้งความรู้และทักษะในการแก้ไขปัญหาด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนที่ถูกต้อง ประกอบกับวิทยากรที่มาบรรยายให้ความรู้ นั้น มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญในด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านและการเขียน มีความรู้ความสามารถด้านหลักสูตรการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นอย่างดี ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการได้รับความรู้อย่างเต็มที่ ส่งผลทำให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูผู้สอนมากขึ้น ครูผู้สอนรับทราบปัญหา รู้พฤติกรรมของนักเรียนและมีส่วนร่วม ในการแก้ปัญหาขึ้น เป็นผลให้นักเรียนผ่านเกณฑ์ในการอ่านและการเขียนทุกคน นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนดียิ่งขึ้น และมีความตั้งใจ สนใจ เอาใจใส่ต่อการเรียนและมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากยิ่งขึ้น

3. ผลการนิเทศติดตาม คือ ผลในการดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน โรงเรียนบ้านผักคำภู พบว่า ผลการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้ครูผู้สอนได้รับความรู้และความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ดีขึ้น สามารถวางแผน ออกแบบการจัดการ

เรียนรู้ได้ล่วงหน้าเป็นปัจจุบัน และพัฒนาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นการกำหนดขั้นตอนที่ครูผู้สอนมุ่งหวังจะให้ผู้เรียนได้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้เนื้อหา และประสบการณ์หน่วยใดหน่วยหนึ่งตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน และได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมวิจัยทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาพร้อมกันมากยิ่งขึ้นทำให้ครูผู้สอนทุกคนเกิดความพึงพอใจ และสามารถร่วมมือแก้ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนทำให้นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนได้เป็นอย่างดีจนเป็นที่น่าพอใจ นักเรียนสนใจ ตั้งใจเรียน มีความกระตือรือร้น เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการค้นคว้า ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง มีนิสัยรักการอ่านในตอนเช้าและเวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน หลังจากรับประทานอาหารกลางวันแล้ว นักเรียนจะเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุด เห็นได้จากสถิติการใช้บริการห้องสมุดของนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย สูงขึ้น โรงเรียนพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ข้อเสนอแนะ

1. ควรทำการวิจัยเฉพาะด้านเพิ่มเติม เพื่อการพัฒนา ศักยภาพครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนอย่างยั่งยืน เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน และการเขียนคำประพันธ์ การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน
2. ควรใช้กิจกรรมการวิจัยที่หลากหลาย นอกเหนือไปจากการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ
3. ควรมีการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในทุกโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และมีการพัฒนางานที่ตนเองรับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2548). *เด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้แก้่าง่ายนิดเดียว*. กรุงเทพฯ: นวสาส์นการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2551). *การออกแบบการวิจัย : วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผสมผสานวิธีการ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วารสารวิชาการ
หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร